

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ सचालित
विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : २५-१-२०११ विकल्पण गुण : ७५

(३) सूचना : १) उत्तरप्रतिकेवर परीक्षाथीनि आपले 'नाव', 'वय', 'शिक्षण' व केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

(४) २) प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसूट चाचीत.

प्रश्न-१ (अ) खालील कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून भावार्थ लिहा : (३२)

(१) दुःखेष्वनुद्विगमनाः (२) कलैवं मा स्म गमः

(३) यज्ञदानतपःकर्म (४) नष्टे मोहः स्मृतिः

(५) अमानित्वमदंभित्वम् (६) अलोऽपि लेलाऽपि (७)

(ब) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (८)

(१) फलासाठीच जे कर्म केले जाते ते कर्म गौण ठरते... दूसऱ्या

अध्यायाच्या आधारे समजवा.

(२) मानवी शरीरात असलेल्या भावावताच्या 'अनुमता' व 'भर्ता' ह्या

भूमिका तेराच्या अध्यायाच्या आधारे समजवा.

(३) अठराच्या अध्यायाच्या आधारे स्वकर्माची महती समजवा.

प्रश्न-२ खुवंशी राजे सर्व प्रकारच्या विद्यांचे अध्ययन करून आपले

जीवन भव्य, दिव्य करीत.

२ 'शेषवेऽध्यस्त विद्यानाम् ... ' च्या आधारे समजवा.

किंवा

'यथाविधिहुताऽग्रीनाम् ' खुवंशी राजे शास्त्रोक पद्धतीने यज्ञ करीत.

- समजवा.

प्रश्न-३ खालील श्लोक पूर्ण करून प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(४) न मत्र नो यत्र... - स्वाध्यायकार्याद्वारे 'त्वद्गुस्मणम्' ची भूमिका प्रत्येक स्वाध्यायी आपल्या 'जीवनात कशा प्रकारे

० आणु शकतो ? (५)

प्रश्न-४ (३) रजग्नामातमार्त... - भगवताच्या चरणावर जीवनाचे कोणते वैभव (६)

(४) नाराधितासि... - विचार व वाणीच्या दृष्टिने हा श्लोक काय समजावतो ? (७)

प्रश्न-५ (अ) खालील कोणत्याही तीन प्रतीकांतील दिव्य भाव समजवा : (१८)

(१) सरस्वती-पूजन (२) प्राणपासना (३) माळ (४) श्रीफळ (५) पचायतनपूजा (६)

(ब) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (८)

(५) स्वाध्यायी कृतिशील सूयोपासक आहे.

(६) आरती जर जाणीवूर्वक करण्यात येईल तर तिच्या ज्योतीने मानवी जीवन प्रकाशित बनेल - समजवा.

(७) भक्त कोणत्या पूजासामुग्रीने भगवताची पूजा करतो ? (९)

प्रश्न-५ (१) शेषवेऽध्यस्त विद्यानाम् ... अनिवार्य अविवर्तन्य (१)

प्रश्न-६ (१) शेषवेऽध्यस्त विद्यानाम् ... अनिवार्य अविवर्तन्य (१)

प्रश्न-७ (१) शेषवेऽध्यस्त विद्यानाम् ... अनिवार्य अविवर्तन्य (१)

प्रश्न-८ (१) शेषवेऽध्यस्त विद्यानाम् ... अनिवार्य अविवर्तन्य (१)

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित

विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : ०७-३०-२०३२ विचक्षण

जुण : ७६

प्रश्नपत्रिका-३ वेळ : अडीच तास

सूचना : ३) उत्तरपत्रिकेवर परीक्षार्थीने आपले नाव, वय, शिक्षण व केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात व मुद्देश्वर घावीत.

प्रश्न-३ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून भावार्थ लिहा: (१२)

(१) उपद्रष्टुमन्ता च..... (२) हतो वा प्राप्त्यसि.....

(३) न च तस्मान्मुष्ये..... (४) कर्मणवाधिकारस्ते.....

(५). सर्वधर्मान्यरित्यज्ञः.....

(ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (८)

(१) कलश..... (२) वृक्ष-वनस्पती पूजन..... (३) स्वस्तिक..... (४) पञ्चामृत

(५) उंबरठा पूजन

(ब) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (१०)

(१) प्रभूचा भाग समजावून देवद्रव्याचा सन्मान कसा केला पाहिजे ते लिहा.

(२) अध्याय १३च्या संदर्भात शरीररूपी शेताचा मालक असलेला भावत शेतात कुठल्या वृत्ती पेरावयास सांगत आहे?

(३) अठराव्या अध्यायाच्या आधारे त्यागाचे प्रकार समजावून 'समर्पण' हाच श्रेष्ठ त्याग आहे हे समजवा.

प्रश्न-३ ज्ञानाची तीन कारणे सांगून 'आजन्मशुद्धानाम्' समजवा. (१०)

किंवा

० युवंशी राजांचे तारुण्य व वार्धक्य कसे होते यावर सविस्तर लिहा.

॥ श्रीयोगेश्वरोविजयतेराम् ॥

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख: ०७-३०-२०१२ विचारणा

जुण : ७५

प्रश्नपत्रिका-२ वेळ : अडीच तास

सूचना : १) उत्तरप्रिकेवर परीक्षाथनि आपले नाव, वय, शिक्षण व केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नाची उत्तरे थोडक्यात च मुद्देश्वर डावीत.

प्रश्न-१ कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे लिहा :

(२१) (उत्तर) वेळ : अडीच तास

१) नरनारायण यांनी नियंत्रित भोगजीवन, भावजीवन आणि भद्र जीवनाची कल्पना लोक जीवनात आणली हे समजवा.

२) 'मृत्युंजय' वृत्तीच्या, अपरिग्रह ब्रत घेतलेल्या लोकांना भगवंत शक्ति देत असतो, त्रिपुरासुराचा विनाश करण्याच्या भीमाशक्तराचे महत्त्व सांगा.

३) प्रभु रामचंद्रानी धर्माची मर्यादा सांभाळण्यासाठी स्वतःच्या विवरणात वाचवल्याची प्राणप्रतिष्ठा केली या भावाचे श्रीरामेश्वरच्या आधारे वर्णन करा.

४) अर्जुनाच्या तपस्येचे रहस्य, कथा आणि त्याचा परिणाम लिहा.

प्रश्न-२ कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे लिहा :

१) ल्ही समाज बदलवू शकते आणि इह लोकामध्ये स्वर्ण निर्माण करू शकते या कथनाचे पराशर कृष्णाच्या सिद्धान्ताच्या आधारे वर्णन लिहा.

२) कश्यप आणि परशुराम यांच्यातील गुरु-शिष्य संबंधाचे वर्णन लिहा.

(३) पर्हणी अर्णीनी दत्तासाराख्या पुत्राची मारणी का केली? लिहा.
(४) स्मृतिकार मनूने कोणते बलिदान दिले आणि का?

प्रश्न-३ (अ) योग्य शब्द भॅलून रिकाम्या जागा भरा:
(१) तुझा करणेचा आणि तिसरा.....
(२) (कर्तव्यदृढता, वात्सल्य, बालिशता)
(३) आज कोणाला स्वतःचे गोत्र माहित नसेल तर त्याला गोत्राचा उच्चार करायला शास्त्राची अनुमती आहे.

(गौतम, कर्णपूर्ण, वरिष्ठ)

(३) ने अखिल मानवावर येणारे संकट टाळले व हातीचे लिंग जमीनीवर ठेवले. (विघ्नहर्ता भगवंत, पार्वती, हनुमान)

(४) भिलाच्या बाणाने..... धनुष्य मोडले (राम, रावण, अर्जुन)

(ब) जोड्या जुळवा :
कर्कटी चंद्रावती शीकल्यमुनि
विश्वामित्र शानकर्मणी
चंद्रावल्य कुंभकर्ण

प्रश्न-४ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून पुढे दिलेल्या

शब्दावर टीपा लिहा :

शब्द
श्लोक

(१) अद्वैत सर्वभूतानाम्.....
समदुःखसुखः
(२) यस्मात्नोद्दिजते..... महामाता यस्मात्नोद्दिजते

(३) सनुष्टः सततं..... सततं योगी
(४) समः शत्रौ..... समः सङ्गविवरितः

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित

विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : २२-०९-२०३३ विचक्षण गुण : ७६

प्रश्नपत्रिका-३ वेळ : अडीच तास

सूचना : १) उत्तरपत्रिकेवर परीक्षार्थिने आपले नाव, वय, शिक्षण व केन्द्र

लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात व मुद्देश्वर द्यावीत.

प्रश्न-३ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून भावार्थ लिहा: (१२)

(१) कार्पण्यदोषे..... (२) अध्यात्मज्ञान.....

(३) कुतस्त्वा कशमलमिदं..... (४) मुक्तसङ्गेऽनहवादी.....

(५) श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः..... (६)

(ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (८)

(१) दुसऱ्या अध्यायाच्या आधारे 'आत्मयाचे अमरत्व व देहाचे क्षणभगुरता' संक्षेपात लिहा.

(२) तेराव्या अध्यायात वर्णन केलेल्या 'भगवताच्या भूमिकेतील भूता व भोक्ता' थोडक्यात लिहा?

(३) सुखाचे तीन प्रकार समजाऊन उत्तरोत्तर उत्तर जीवनाची परंपरा समजवा. (अध्याय-अठारावा)

प्रश्न-२ यशसे विजिगीषुणाम् 'यशस्वी जीवन बनण्यासाठी स्वाध्यायी विचारांची आवश्यकता आहे' समजवा. (१०)

किंवा

'योगेश्वरोविजयतेराम्' च्या संदर्भात वैदिकाच्या लग्नविषयक विचाराधारेचे वर्णन करा.

प्रश्न-३ खालील श्लोक पूर्ण करून प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
(३) 'जगन्मातमातिस्तवा...' अगवंताच्या चरणी कोणकोणते वैभव अपणा केले पाहिजे?

प्रश्न-४ (अ) खालील कोणत्याही तीन प्रतीकातील दिव्य भाव समजवा : (१५)
(१) (१) कमळ (२) स्मशानघट (धोणी)
(३) देवदत्य (४) गोपूजा
(५) पूजा समग्री

(ब) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (१०)
(६) 'अर्धनारीनटेश्वर' प्रतीक समजाऊन त्याची उपासना स्वाध्याय कशायाति कशी होते ते लिहा.

(७) प्रतीके ही आपली सांस्कृतिक सूत्रे आहेत स्पष्ट करा.
(८) अन्तसौदर्याचा महिमा समजावणे प्रतीक म्हणजे 'श्रीफळ' समजवा.

(९) निंमासाठी निंमासाठे ठारामासाठे 'माझासाठी दोनी फारद' ८-९०८

(१०) □□□□□ नांद 'तेंदु इतरामासाठे'

प्रश्न-३ (अ) खालील कंसातील योग्य शब्द भरून रिकाम्या जागा भरा: (४)

(१) जीवनात एक गोष्ठ ध्यानात ठेव! केवळ प्रेम कार्य

करीत नाही च केवळ ज्ञान उद्घार करीत नाही.

(चुंद्रमेन, सत्यवती, चंद्रावती)

(२) आजही तेथे गेल्याकर प्रथम चे दर्शन घेतल्याशिवाय तामेश्वराचे दर्शन घ्यायचे नस्ते.

(मल्लीकर्जुन, हनुमतीश्वर, महाकाल)

(३) ज्योतिलिंग भगवान शकाने कर्मयोग्याना मार्गदर्शन केलेच आहे.

शिवाय भोग व ज्ञान याचा साधून जीवन जाण्याची

प्रेरणादेखील दिलेली आहे. (समन्वय, शिक्षण, संघर्ष)

(४) शंकराच्या आशिर्वादाने व ची शपथ घेऊन शेकडो सैनिक तयार झालेले होते. (सोमनाथ, श्रीशेलम्, भीमाशुभ्र)

(ब) जोड्या जुळवा :

भरद्वाजे गाणपती अदृश्यती व्यास

पराशर क्रचिक वाराणसी

प्रश्न-४ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून पुढे दिलेल्या

शब्दावर टीपा लिहा:

श्लोक

(१) अद्वेषा सर्वभूतानाम् मैत्र

(२) तुल्यनिदासुति मौनी

(३) यो न हृष्यति न द्वेषी

(४) यस्मात्रोद्दिजते..... भय

(ब) 'अद्वेषा सर्वभूतानां'हा भक्ताचा अत्यावश्यक गुण आहे. त्याच्याद्वारे

गीता आम्हाला दुसऱ्याकडे बघण्याची दृष्टी देते. केशाप्रकारे ते समजवा? समजवा?

(५) समजवा.

किंवा

'भावान त्रिपदा भूमि मागत आहेत'... अनिकेतच्या आंधोरे समजवा.

॥ श्रीयोगेश्वरोविजयतोत्तराम् ॥

(४) श्री योगेश्वरोविजयतोत्तराम् (४) ६-५४

अंक मध्य तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित (४)

विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा इति अंक

तारीख: २०२०-२०३३ विचारणा श्रीविजयतोत्तराम् (४) गुण : ७५

प्रश्नपत्रिका-२ विचारणा श्रीविजयतोत्तराम् (४) वेळ : अडीच तास

सूचना : १) उत्तरप्रिकेवर परीक्षाथीने आपले नाव, वय, शिक्षण व केन्द्र

प्रश्नाची उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसूट घ्यावीत.

प्रश्न-३ कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे लिहा:

(१) सर्व देव आणि स्वतः भगवानसुद्धा काशीति का घेऊन गाहिले?

(२) शेव-पार्वती संवादाच्या आधारे "तामसी सृष्टी"ची आवश्यकता

आहे. - समजवा

(३) यशोय कार्य करणाऱ्या समुहने कोणत्या पातकापासून दूर राहिले

पाहिजे-चंद्राच्या कथेद्वारे स्पष्ट करा.

प्रश्न-२ कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे लिहा:

(१) महर्षी वसिष्ठाचे स्वयंशासित समाज त्र नियन्त्रित राजसत्ता हे प्रयोग

समजवा.

(२) अग्नि उपासनेमुळे भरद्वाज क्रपी लोकाभिमुख कसे बनले?

ते समजवा.

(३) याजवल्क्यांनी सूर्यनारायण आणि सरस्वती माता यांना गुरु केले-

समजवा.

(४) विश्वामित्रांनी काम त्र क्रोधावर विजय मिळवला हे कोणत्या

प्रसामैन दिसून येते? ते लिहा.

मागे पहा...

॥ श्रीयोगेश्वरोविजयतेराम् ॥

✓
तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित
विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : १५-०९-२०१४

विचक्षण

पुणे : ७६

प्रश्नपत्रिका - ३

वेळ : अडीच तास

मूचना : १) उत्तरपत्रिकेवर परीक्षार्थीनि आपले नाव, व्य, शिक्षण व केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात व मुद्रेसूद घावीत.

प्रश्न-३ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून भावार्थ लिहा : (१२)

(१) वासांसि जीणानि..... (२) शमो दमस्तपः.....

(३) इच्छाद्वेष..... (४) अध्येष्टते च.....

(५) यदा संहरते.....

(ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (८)

(१) स्वधर्माची अबाध्यता – समजवा.

(२) अठाब्या अध्यायात वर्णन केलेल्या बुद्धीचे प्रकार लिहा.

(३) गीतेच्या तेराब्या अध्यायाच्या आधारे क्षेत्र व क्षेत्रज्ञ समजवा.

प्रश्न-२ प्रजाये गृहमेधिनाम् च्या आधारे रघुवंशी राजाच्या गृहस्थाश्रमाचे वर्णन करा.

○ किंवा

सत्याय मितभाषिणाम् समजवा.

(२)

प्रश्न-३ खालील श्लोक पूर्ण करून प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(१) 'विधेरज्ञानेन....' संबंध माहीत नाही म्हणून विधीबद्दल अज्ञान स्पष्ट करा?

(२) 'निताभस्मालेषो....' ज्या आधारे 'कपाली भूतेषः' याचा भावार्थ समजवा.

(३) 'न मोक्षस्याकांक्षा....' 'शशिमुखी' संबोधन तात्त्विक, आत्मीय, भावनात्मक व आध्यात्मिक आहे. समजवा. (६)

प्रश्न-४ (अ) खालील कोणत्याही तीन प्रतीकांतील दिव्य भाव समजवा : (१५)

(१) पंचायतनपूजा (२) सरस्वती पूजन

(३) वृक्ष-वनस्पति पूजन (४) माळ

(५) दीपदर्शन

(ब) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (१०)

(१) सूर्योपासनेमुळे आपल्या संपूर्ण व्यक्तित्वाचा विकास होतो. समजवा.

(२) मनुष्याला तारण्याची शक्ति निर्जीव मूर्तीत नाही तर तिच्या माने असलेल्या भावनेत आहे. हे ध्यानात घेऊन मूर्तिपूजेचे मानसशास्त्रीय महत्त्व समजवा.

(३) भगवान विष्णूच्या हतातील शंख, चक्र, गदा व पद्म (कमळ) ही आयुधे आपल्याला काय समजवतात.

□□□□□

माने पहा...:

॥ श्रीगोश्वरोविजयतेराम् ॥

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : १४-०९-२०१४

विचारणा

प्रश्नपत्रिका-२

पुणि : ७५

(४)

अत्रि " शापवाणी
बृहस्पति भगवान शंकराचा प्रसाद
दक्ष अनसूया
चंद्र तारा

मूल्यना : १) उत्तरपत्रिकेवर परीक्षार्थीने आपले नाव, वय, शिक्षण व केंद्र
लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसूट द्यावीत.

प्रश्न-३ (अ) जोड्या जुळ्वा :

प्रश्न-४ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून पुढे दिलेल्या

शब्दावर टीपा लिहा :

श्लोक

शब्द

(१) यस्मान्नोद्बिजते..... हर्ष

(२) अद्वेष्टा सर्वभूतानां..... करुण

(३) अनपेक्षः शुचिः..... सर्वार्थं परित्यागी

(४) समः शत्रौ..... श्रीतोष्णसुखदुःखेषु

(ब) “मध्यमितमनोबुद्धिः बनशील तेव्हाच मी तुझ्याशी लग्न करीन”

असे भगवंत का म्हणतात? समजवा.

किंवा

भावंताचे लाडके बनण्यासाठी तुल्यनिन्दास्तुतिः बनावे लागेल,
ही गोष समजवा.

०००००

प्रश्न-२ कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(२१)

(१) पृथ्वीवर स्वर्ग आणण्यासाठी महर्षि पाशर वर्णित कोणतेही सात
सिद्धांत लिहा.

(२) महर्षि जमदग्नीनी केलेल्या विशिष्ट कार्याचे वर्णन करा.

(३) मानवजीवनाच्या विकासासाठी महर्षि अत्रीनी दिलेल्या गोषी सांगून
त्यांनी ‘दत’ सारखी संतान का मागितली? लिहा.

(४) व्यासोच्छिष्टं जगत्सर्वम् का म्हटले गेले आहे?

मागे पहा...

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित

विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : ३६-०९-२०१७ विचाक्षण गुण : ७५

प्रश्नपत्रिका-१ वेळ : अडीच तास

सूचना : १) उत्तरपत्रिकेवर परीक्षार्थीने आपले नाव, गोल नंबर, वय, शिक्षण व परीक्षा केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे मुद्देश्यद्वारा द्यावीत.

प्रश्न-१ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन इलोक पूर्ण कळून भावार्थ लिहा : (१२)

- (१) नष्टे मोहः स्मृति..... (२) हतो वा प्राप्त्यसि.....
- (३) उपद्रष्टुमन्ता..... (४) कार्पण्यदोषोपहत.....
- (५) सर्वधर्मान्यरित्यज्य.....

(ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (८)

- (१) फळासाठीच केलेले कर्म गौण ठरते- हे दुसऱ्या अध्यायाच्या आधारे समजवा.
- (२) तेराच्या अध्यायाच्या आधारावर अध्यात्म म्हणजे काय ते समजवा.
- (३) अठराच्या अध्यायाच्या आधारावर त्यागाचे तीन प्रकार सांगून 'समर्पणाची भावना' समजवा.

प्रश्न-२ 'अथाकाल प्रबोधिनाम्' - हे सविस्तर समजवा. ह्या दृष्टीनी आपली अवस्था कशी आहे- समजवा.

- (१०) किंवा
- ० 'रुद्धवंशी राजे विजिणीषु वृत्तिचे होते' - सविस्तर समजवा.

प्रश्न-३ खालील इलोक पूर्ण कळून प्रश्नांची विस्तृत उत्तरे लिहा :

(५) 'आपसु यम....' हा श्लोक दिव्य का आहे? समजवा. (६)

(५) 'श्पाको जल्माको...' श्पाक शब्दाचे वर्णन करा. (६)

(५) 'पृथिव्यां पुत्राऽस्ते....' ह्या श्लोकाच्या आधारावर 'विवल तत्त्वोऽहं तव मुतः' समजवा. (७)

प्रश्न-४ (क) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रतीकातील दिव्य भाव समजवा: (२०)

- (१) स्मशान घट (२) श्रीफळ (३) गो-पूजन
- (४) देवदृव्य (५) कलश (६) अर्धनारीनेश्वर

(छ) भूमि-पूजन का केले पाहिजे- थोडक्यात लिहा : (५)

'योगेश्वर कृष्ण' पाष्ठे पुजारी कधी व कसे भूमि-पूजन करतात? थोडक्यात वर्णन करा.

तत्त्वज्ञान विद्यापीठ संचालित

विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : १७-०९-२०१७

विचारण

जुग : ७५

प्रश्नपत्रिका-२

वेळ : अडीच तास

मूल्यना : १) उत्तरपत्रिकेवर परीक्षार्थिने आपले नाव, गोल नंबर, वय,

शिक्षण व परीक्षा केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे मुद्देश्य घावीत.

प्रश्न-१ कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(१) 'संधवलाने, चंद्रसेन गजाच्या मट्टीने, चिंतामणीच्या तैलतीने, भागवान श्रीमहाकालाच्या प्रेणेने सर्व समाज गोपपुत्राने भक्त बनवला.' - स्पष्ट करा.

(२) राखसी वृत्तिचा समाज बघून निराश झालेल्या ब्राह्मणां और्ध्व मुर्हीनी काय उपदेश केला? 'नागें दारुकावने' च्या आधारे लिहा.

(३) सप्तर्षी कडून नवी दृष्टी प्राप करून मार्कडेयाने केलेला कर्मयोग 'प्रत्यां वैद्यनाथं'च्या आधारे समजवा.

(४) नर-नारायण कोण होते ते थोडक्यात सांग आणि सुखी जीवन जगण्यासाठी नर-नारायणाने दिलेला तीन मौलिक सिद्धांते वर्णन 'केदारनाथ' ज्योतिर्लिंगाच्या आधारे लिहा.

प्रश्न-२ (क) कोणतीही दोन उत्तरे लिहा :

(१२)

शब्दावर ठीप लिहा :

शब्द

(१) वैस्वत मन्त्रंतरातील लोकांना मनूने काय मार्गदर्शन केले?

(२) 'महर्षी कर्शयपांनी पृथ्वीची पुरारचना केली' - समजवा.

(३) महर्षी भरद्वाज आणि इंद्र यांच्यातील झालेल्या संवादाचे वर्णन करा.

(४) 'बी समाज बदलू शकते आणि ईहलोकात स्वर्ग उभा करू शकते.' हे कथन महर्षी पारशराच्या साताच्या सिद्धांताद्वारे समजवा.

हळदीकुंकू मिलनाद्वारे पूजनीय दीदीजी हा सिद्धांत कसा साकार करीत आहे? - स्पष्ट करा.

प्रश्न-३ कंसातील योग्य शब्द निवडून रिकाम्या जागा भरा.

(१)

(३) इस्त्वाकु वंशाचे कुलगुरु..... होते.

(महर्षी पारशर, महर्षी विश्वामित्र, महर्षी वृशिष्ठ)

(२) समाजात छत्री व चप्पल याचे महत्त्व..... नी वाढविले.

(महर्षी जेमदंडि, महर्षी वैद्यव्यास, महर्षी अति)

(३)भारतीय तत्त्वज्ञानाचे पिता (Father of Indian Philosophy) आहेत. (योगीश्वर याजवल्क्य, महर्षी कर्शय, महर्षी वैद्यव्यास)

(४) शुन-शेषाला..... नी वाचवले. (महर्षी अति, महर्षी भद्राज, महर्षी विश्वामित्र)

(५) गाइचे महत्त्व नी वाढविले. (महर्षी कर्शय, महर्षी पारशर, महर्षी भद्राज)

(६) लोकशाहीचे प्रथम पुरस्कर्ता...~~द्वितीय~~ ... होते.

(महर्षी अति, महर्षी पारशर, स्मृतिकार मु.)

(७) नर्मदा नदीच्या किनाच्यावर विष्य पर्वतामध्ये ज्योतिर्लिंग आहे.

(महाकाल, श्रवकेश्वर, ओंकार, अमलेश्वर)

(८) चा महान..... चे उद्यान नर नारायणाने केले होते.

(श्रीसूर्य, पर्वत्यसूर्य, पुरुषसूर्य)

(९) चंद्राच्या तपश्चयेमुळे तीर्थस्थान बनले. (केदारनाथ, विशेश्वर, सोमनाथ)

प्रश्न-४ (क) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून पुढे दिलेल्या

शब्दावर ठीप लिहा :

(१८)

शब्दावर ठीप लिहा :

शब्द

(१) अद्वेषा सर्वभूतानां..... समदुःखसुख

(२) अनपेक्ष: शुचि..... अनपेक्ष

(३) संतुष्ट सतति..... सततं योगी

(४) समः शत्रौ..... मानापमानयोः

(५) न मम... महणतो तो मुक्त- निर्मित्वं गुण समजवा.

(६)

(७) किंवा

'जो दश असते, ते भागवताला आवडते' - समजवा.

००००००

विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा

तारीख : ०६-१०-२०१८

प्रश्नपत्रिका -१

पृष्ठा : ५१

प्रश्नपत्रिका -१ चैल : अडीच ताम

सूचना : १) उत्तरप्रिकेवर परीक्षार्थी आपले नाव, रोल नंबर, शिक्षण च

परीक्षा केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे मुद्रेसूट घावीत.

३) संस्कृत श्लोक देवनागरी लिपी मध्ये लिहिणे अत्यावश्यक आहे.

सन-१ (अ) खालीलपैकी कोणतेही तीन श्लोक पूर्ण करून भावार्थ लिहा : (१२)

- १) कलौद्यं मा स्म गमः पार्थ... २) यदा संहरते चायं...
- ३) सर्वधर्मान्यपरित्यज्य... ४) मुक्तसदोऽनहंवादी...
- ५) आमानित्यपदंभित्वं....

(ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (८)

- १) भगवंताने 'स्वधर्माचे अवाधित्व' कसे समजावले आहे?
- २) भगवंताची 'अनुमंता' ही भूमिका स्माई करा.
- ३) चातुर्वर्णव्यवस्थेत शृङ्खल्वर्ण समजवा.

१-२ जन्माची तीन कारणे लिहून 'आजन्मशुद्धानाम्' समजवा

अथवा

'यौवने विषयेविणाम्'च्या संदर्भात वैदिकांची विवाह विषयक
विचारधारा समजवा.

(१०)

□□□□□

-३ खालील श्लोक पूर्ण करून प्रश्नांची विस्तृत उत्तरे लिहा :

- १) "श्वपाको जल्याको...." पार्वतीचे अपर्णा हे नाव कसे पडले? (६)
- २) "चिताभस्मालेपो...." शिवजी जगदीश कसे बनले? (७)
- ३) "न मोक्षस्याकांक्षा..." जांदवेकेडे काय मागितले आहे?

आणि कक्षासाठी ते लिहा.

(८)

सूचना : १) उत्तरप्रिकेवर परीक्षार्थी आपले नाव, रोल नंबर, शिक्षण च

परीक्षा केन्द्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे मुद्रेसूट घावीत.

३) संस्कृत श्लोक देवनागरी लिपी मध्ये लिहिणे अत्यावश्यक आहे.

सन-१ (अ) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रतीकांतील दिव्य भाव

- १) कमळ
- २) आरती
- ३) भगवान विष्णु
- ४) माळ
- ५) तितलक
- ६) सूर्योपासना

१) 'विद्याप्रेमवर्धन परीक्षा' ह्वारा आम्ही सरस्वती पूजन करतो आणि
सरस्वतीचे वाहक बनतो - समजवा.

(११)

(११)

प्रश्नपत्रिका-२

पुणे : ७५.
तेजः : अटीच ताम

पूछना : १) उत्तरप्रश्नेकाचा परीक्षार्थीनि आपले नाव, गोल नंबर, नियम व परीक्षा केंद्र लिहिणे आवश्यक आहे.

२) प्रश्नांची उत्तरे पुरेश्वर घावीत.

३) संस्कृत श्लोक देवनागरी लिही पायं लिहिणे अत्यावश्यक आहे.

प्रश्न-४ कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

?.) चंद्राच्या जन्माच्या आधी महर्षि अंत्रि व सती अनमूया याच्यांत

आलंत्या संवादाचे वर्णन 'सोमनाथ' ज्योतिलिंगाच्या आपांने करा.

२.) भीमाशंकराने तारकामुराचा विनाश का आणि कसा केला?

३.) खालील मुद्दांच्या आधारे पहाकाल चे पहत्त समजवा.

?.) चार ब्राह्मणांचे कार्य

२) दृष्टगच्छा पराभव व महाकालचा उद्भव.

४) ब्रह्मगिरी पर्वतावर भगवान च्यंचकेश्वर आणि गौतम क्रष्ण यांच्यात आलंत्या संवादाचे वर्णन लिहून 'निनेत्र'चे पहत्त समजवा.

(क) कोणतीही दोन उत्तरे लिहा :

(१२)

?.) महर्षि अंत्रि यांनी भगवानाकडे संतान प्राप्तिची मागणी का केली?

२) वैदिक वाड्यप्रयाचे महत्त्व खालील मुद्दांच्या आधारे स्पष्ट करा.

(संटर्प-महर्षि वेदव्यास)

?.) जगाविषयी दृष्टिकोन

२) तेजस्वी जीवनभिलाषा

३) जीवनसंघार्षात प्रातिकार क्षमता.

३) कोणकोणत्या देवदेवतांनी काशीमध्ये वासन्य केले आणि का?

महर्षि भारद्वाजाच्या चरित्राच्या आधारे स्पष्ट करा.

(ख) महर्षि जगदप्रि ने नर्मदा तटावर केलेले प्रभुकार्य समजवा.

(८)

व त्यांस्तदभृत त्वाध्याय कार्याचे वर्णन करा.

(२)

प्रश्न-३ कंसातील योग्य शब्द निवडून रिकाढ्या जाणा भाव.

(१) मार्कडेयाने केलेल्या महान तपश्चर्याने पवित्र झालेल्याभूमीकर..... ज्योतिसिंग स्थित आहे. (ओकारभूमिकर, वैष्णवाच, सोमनाथ)

(२)ज्योतिसिंग प्रेमपीठ व ज्ञानपीठ म्हणून प्रसिद्ध आहे.

(मळिकार्जुन, केदाराच, सोमनाथ)

(३) नर नारायणांनी.....येथे संस्कृतीचे खूप कार्य केले.

(विष्णुवर, महाकाल, केदाराच)

(४) भावंताने स्वमुखाने, पांधाता तो.....स्थळीमंत्र दिला.

(५) कारमपतेश्वर, नागेश्वर, विशेश्वर

(६)चा स्वयंयासित समाज हीच त्यांची कामपेनु होती.

(महर्षि विश्वामित्र, महर्षि जगदप्रि, महर्षि वसिष्ठ)

(७)ना भारतीय भूमीचा पिता (Father of Indian soil) म्हणू शकतो. (योगीश्वर याज्ञवल्क्य, महर्षि करथप, सृष्टिकार मनु)

(८) चासुष मन्वन्तरातील महान शक्ति.....ने वैवस्वत मन्वन्तरातील जीवांना यांना दाखविला. (सृष्टिकार मनु, महर्षि विश्वामित्र, महर्षि भरद्वाज)

(९) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा पिता.....आहे.

(महर्षि अंत्रि, महर्षि भरद्वाज, योगीश्वर याज्ञवल्क्य)

प्रश्न-४ (अ) खालीलपैकी कोणतेही चार श्लोक पूर्ण करून पुढे दिलेल्या शब्दावर टीपा लिहा :

श्लोक

शब्द

१) संतुष्टः सततं यतात्मा

सवीरंपरित्यागी

२) अनेपक्षः शुचिर्दक्षः सवीरंपरित्यागी

न कांक्षति

३) यो न हृष्टि शीतोष्णासुखदुःखेषु

मौनी

४) समः शान्ते च

(ब) 'भगवान करुणामय आहे' 'करुण'च्या आधारे समजवा.

(५)